

**Ministerstvo životného prostredia
Slovenskej republiky**

**SPRÁVA O STAVE
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY
V ROKU 2007**

**Slovenská agentúra
životného prostredia**

Ochranou prírody a krajiny sa rozumie obmedzovanie zásahov, ktoré môžu ohroziť, poškodiť alebo zničiť podmienky a formy života, prírodné dedičstvo, vzhľad krajiny, znížiť jej ekologickú stabilitu, ako aj odstraňovanie následkov takých zásahov. Ochranou prírody sa rozumie aj starostlivosť o ekosystémy.

§ 2 ods. 1 zákona č. 543/2002 Z.z.
o ochrane prírody a krajiny

OCHRANA PRÍRODY A TVORBA KRAJINY

• PRÍRODNÉ DEDIČSTVO A JEHO OCHRANA

Chránené územia

• Sústava chránených území

V zmysle zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny sa systém komplexnej ochrany prírody a krajiny realizuje v nasledovných kategóriách chránených území (CHÚ):

1. stupeň ochrany - územie SR nezaraďené do vyššieho stupňa ochrany
2. stupeň ochrany - chránená krajinná oblasť (CHKO),
- chránený krajinný prvok (CHKP),
- zóna D chráneného územia,
- vyhlásené ochranné pásmo CHÚ s 3. stupňom ochrany
3. stupeň ochrany - národný park (NP),
- chránený areál (CHA),
- chránený krajinný prvok,
- zóna C chráneného územia,
- vyhlásené ochranné pásmo CHÚ so 4. stupňom ochrany
4. stupeň ochrany - chránený areál,
- prírodná rezervácia (PR),
- národná prírodná rezervácia (NPR),
- prírodná pamiatka (PP),
- národná prírodná pamiatka (NPP),
- chránený krajinný prvok,
- zóna B chráneného územia, vyhlásené ochranné pásmo CHÚ s 5. stupňom ochrany
5. stupeň ochrany - chránený areál,
- prírodná rezervácia,
- národná prírodná rezervácia,
- prírodná pamiatka,
- národná prírodná pamiatka,
- chránený krajinný prvok,
- zóna A chráneného územia
 - jaskyňa a ochranné pásmo jaskyne
 - prírodný vodopád a ochranné pásmo prírodného vodopádu
 - chránené vtáčie územie

V roku 2007 boli **vyhlásené** 3 nové chránené územia (1 CHA, 1 CHKP a 1 PR – tá s účinnosťou od roku 2008), 2 nové chránené stromy a 2 ochranné pásma jaskýň (1 PP a 1 NPP), **aktualizované** boli 3 chránené územia (2 PR a 1 NPR, z toho 1 PR aj so zonáciou), **zrušené** boli 4 chránené územia (3 CHA a 1 PP) a 11 chránených stromov. V roku 2007 bol vyhláškami krajských úradov životného prostredia **znížený stupeň ochrany** z 5. na 4. pri 2 chránených územiach (2 PR).

Z chránených území vyhlásených v roku 2006 nadobudli v roku 2007 účinnosť 1 vyhlásený CHA, 1 aktualizovaná NPR a 2 zrušené územia (1 PP a 1 CHA). Takisto nadobudli účinnosť vyhlášky z roku 2006 o vyhlásení 3 a zrušení 2 chránených stromov. Účinnosť nadobudla aj vyhláška o návštevnom poriadku NP Slovenský kras.

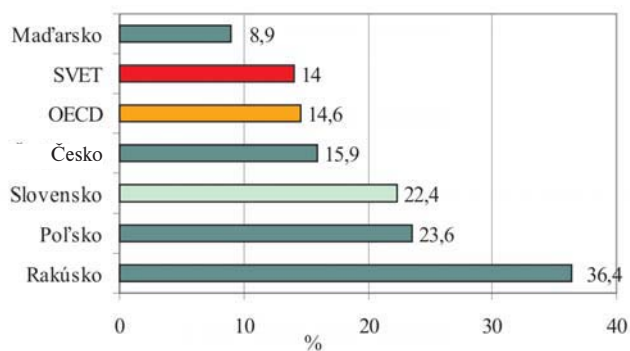
- Výmera 9 NP tvorí 6,48 % rozlohy SR, ochranných pásiem (OP) NP 5,51 % rozlohy SR a 14 CHKO 10,66 % rozlohy SR.
- Výmera všetkých maloplošných CHÚ (vrátane ich OP) tvorí 2,26 % územia Slovenska.
- Okrem uvedeného sa na území SR nachádza 19 chránených vtáčích území s celkovou výmerou 357 667 ha a 10 jaskýň (NPP alebo PP) s vyhláseným ochranným pásmom s celkovou výmerou 1 534,4927 ha (časť sa prekrýva s ostatnými chránenými územiami).

Tabuľka 79. Vyhlasovanie CHÚ v roku 2007

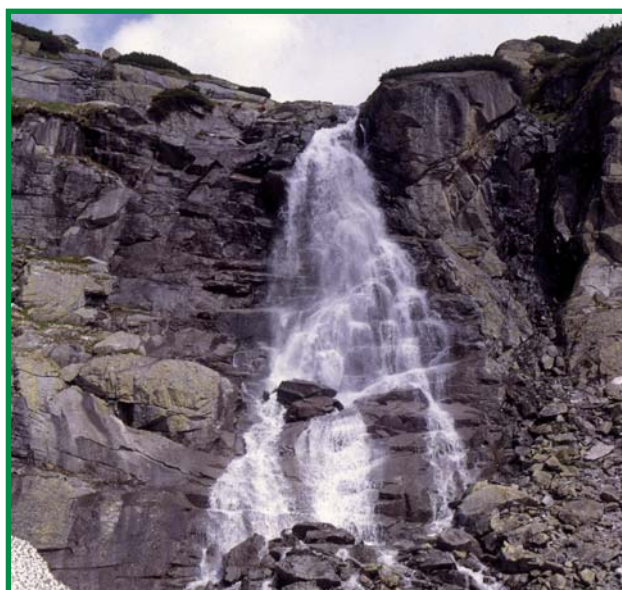
Kategória	Názov CHÚ	Výmera (ha)	aktualiz.	nový návrh	zrušenie	schvaľovací predpis	účinnosť od
CHKP	Vápenický potok	3,3652		X		Vyhláška OÚŽP v Bratislave č. 1/2007 z 20.3.2007	1.4.2007
CHA	Brezinky	8,6910		X		Vyhláška KÚŽP v Banskej Bystrici č. 5/2007 z 14.9.2007	1.5.2007
PR	Bisce	28,0100		X		Vyhláška KÚŽP v Košiciach č. 5/2007 z 2.11.2007	1.1.2008
PP	Burda – ochranné pásmo	7,8201 – OP		X		Vyhláška KÚŽP v Banskej Bystrici č. 4/2007 z 19.4.2007	1.5.2007
NPP	Krásnohorská jaskyňa – ochranné pásmo	195,6266 – OP		X		Vyhláška KÚŽP v Košiciach č. 2/2007 z 11.7.2007	1.8.2007
NPR	Kyjovský prales	397,4197	X			Vyhláška KÚŽP v Prešove č. 1/2007 z 15.2.2007	1.3.2007
PR	Dunajské ostrovy	219,7100	X			Vyhláška KÚŽP v Bratislave č. 4/2007 z 14.11.2007	1.12.2007
PR	Pod Pajštúnom	141,4197	X			Vyhláška KÚŽP v Bratislave č. 8/2007 z 19.11.2007	1.12.2007
CHA	Hlboká cesta	0,5972			X	Vyhláška KÚŽP v Bratislave č. 3/2007 z 20.2.2007	1.3.2007
CHA	Jakubovský parčík	0,0953			X	Vyhláška KÚŽP v Bratislave č. 3/2007 z 20.2.2007	1.3.2007
PP	Opičia skala	0,2400			X	Vyhláška KÚŽP v Košiciach č. 4/2007 z 22.8.2007	1.10.2007
CHA	Svodovský park	3,1035			X	Vyhláška KÚŽP v Nitre č. 1/2007 z 21.11.2007	1.12.2007

Zdroj: ŠOP SR

Graf 70. Porovnanie podielu CHÚ z celkovej rozlohy vo vybraných štátoch (2004)

Zdroj: OECD

Tabuľka 80. Prehľad chránených území (stav k 31.12. 2007)

Kategória	Počet	Výmera chráneneho územia (ha)	Výmera ochranného pásma (ha)	% z rozlohy SR
Chránené krajinné oblasti	14	522 582	-	10,66
Národné parky	9	317 890	270 128	11,99
Chránené areály	170	5 247	2 420	0,16
Prírodné rezervácie	384	12 855	244	0,27
Súkromné prírodné rezervácie	1	3	-	0,00
Národné prírodné rezervácie	219	84 156	2 401	1,77
Prírodné pamiatky	230	1 606	259	0,04
Národné prírodné pamiatky	60	59	1 507	0,03

Zdroj: ŠOP SR

Celkovo sa **na území CHKO** nachádza spolu **242 maloplošných** chránených území (MCHÚ) o celkovej výmere (spolu s ochrannými pásmami) 12 106 ha (**2,3 %** celkovej rozlohy CHKO), **na území NP a ich OP** to je **266 MCHÚ** s celkovou výmerou (spolu s OP) 73 584 ha (12,5 % z územia NP a ich OP). **Mimo CHKO, NP a OP NP v tzv. voľnej krajine** sa nachádza 556 MCHÚ s výmerou (spolu s OP) 25 070 ha (22,6 % z výmery MCHÚ a 0,67 % z rozlohy tzv. voľnej krajiny).

Tabuľka 81. Prehľad chránených území podľa druhov a stupňov ochrany (stav k 31.12.2007)

Druh ochrany	Kategória	Výmera (ha)	% z územia SR
1. stupeň	„voľná krajina“	3 768 368	76,85
2. stupeň	CHKO*, OP NP*, zóny D	758 564	15,47
3. stupeň	NP*, CHA, OP CHA, OP PR, OP NPR, OP PP, OP NPP, zóny C	265 090	5,41
4. stupeň	NPR, PR, NPP, PP, CHA, OP NPR, OP PR, OP NPP, OP PP, zóny B	17 829	0,36
5. stupeň	NPR, PR, NPP, PP, zóny A	93 549	1,91
2. – 5. stupeň	osobitne chránené časti prírody klasifikované stupňami ochrany	1 135 032	23,15

* Výmera mimo MCHÚ

Nie sú uvádzané PP „zo zákona“ a OP MCHÚ „zo zákona“

Zdroj: ŠOP SR

• Ohrozenosť a degradácia chránených území

Stav menších chránených území zaradených do 3. až 5. stupňa ochrany a chránených stromov je hodnotený v 3 kategóriách ohrozenosti. Za **optimálne** sa považujú tie chránené územia, kde predmet ochrany nie je ohrozený ľudskými aktivitami a vyvíja sa v súlade so zámermi ochrany. Za **ohrozené** sa považujú tie územia, ktoré sú nepriaznivo ovplyvňované ľudskou činnosťou do takej miery, že bez regulačných zásahov dochádza k ohrozeniu predmetu ochrany. Za **degradované** sa považujú tie územia, kde vplyvom človeka alebo prírodným vývojom došlo ku zásadným zmenám prírodných spoločenstiev, resp. deštrukcii ekosystému a zániku predmetu ochrany.

Z celkového počtu 1 064 MCHÚ bolo v hodnotenom období **degradovaných** 34 území s výmerou 325 ha (táto výmera predstavuje 0,3 % z celkovej plochy MCHÚ), ohrozených 437 území s výmerou 20 412 ha (18,4 % plochy MCHÚ) a v **optimálnom stave** bolo 593 území s výmerou 90 024 ha (81,3 % plochy).

Tabuľka 82. Ohrozenosť a degradácia MCHÚ

Kategória	Stav k 31.12.2007		Optimálne		Ohrozené		Degradované	
	počet	výmera (ha)	počet	výmera (ha)	počet	výmera (ha)	počet	výmera (ha)
CHKP	1	3	1	3	0	0	0	0
CHA	170	7 668	50	3 824	103	3 786	17	58
PR	384	13 099	211	8 762	162	4 096	11	240
NPR	219	86 558	161	74 996	58	11 562	0	0
PP	230	1 866	119	908	105	931	6	26
NPP	60	1 566	51	1 530	9	36	0	0
Spolu	1 064	110 760	593	90 024	437	20 412	34	325

Zdroj: ŠOP SR

• Starostlivosť o chránené územia

V oblasti praktickej starostlivosti o osobitne chránené časti prírody a krajiny vykonali odborné organizácie ochrany prírody **regulačné zásahy** s celkovým nákladom vyše 2,7 mil. SK, pričom často sa v tom istom území vykonávali viaceré druhy zásahov.

Tabuľka 83. Prehľad uskutočnených regulačných zásahov

Kategória	Druh zásahu	Počet lokalít	Finančné náklady (tis. Sk)		
			z rozpočtu organ.	Iné	Spolu
Voľná krajina	Kosenie (vrátane odstránenia biomasy)	-	-	-	-
	Výrub drevín a odstraňovanie výmladkov	-	-	-	-
	Ošetrovanie chránených stromov	16	90,2	128,2	218,4
	Likvidácia invázných druhov rastlín	97	76,1	55,0	131,1
	Iné	2	-	9,3	9,3
CHKO (mimo MCHÚ)	Kosenie (vrátane odstránenia biomasy)	-	-	-	-
	Výrub drevín a odstraňovanie výmladkov	3	10,0	-	10,0
	Ošetrovanie chránených stromov	1	2,0	-	2,0
	Likvidácia invázných druhov rastlín	17	43,5	700,0	743,5
	Iné	4	6,3	55,0	61,3
NP + OP NP (mimo MCHÚ)	Kosenie (vrátane odstránenia biomasy)	-	-	-	-
	Výrub drevín a odstraňovanie výmladkov	1	-	-	-
	Ošetrovanie chránených stromov	1	-	18,0	18,0
	Likvidácia invázných druhov rastlín	17	7,5	30,0	37,5
	Iné	6	-	-	-
MCHÚ	Kosenie (vrátane odstránenia biomasy)	51	114,0	125,8	239,8
	Výrub drevín a odstraňovanie výmladkov	35	89,5	266,6	356,1
	Likvidácia invázných druhov rastlín	37	38,5	29,0	67,5
	Iné	66	293,0	468,0	761,0
Spolu			770,6	1 884,8	2 655,4

Zdroj: ŠOP SR

Počas roku 2007 vypracovala ŠOP SR **7 818 stanovísk k zámerom ovplyvňujúcich stav prírody a krajiny**. Najväčší podiel tvorili oblasť stavebnej činnosti a územného plánovania (26,3 %), oblasť ochrany drevín (19,5 %) a druhovej ochrany rastlín a živočíchov (11,9 %). Stanoviská týkajúce sa lesného hospodárstva tvorili 9,9 %, anorganickej prírody 4,8 %, územnej ochrany 4,5 %, poľnohospodárstva 4,4 %, vodného hospodárstva 3,1 %, posudzovania vplyvov na životné prostredie 2,9 % a stanoviská pre orgány činné v trestnom konaní 2,6 % všetkých stanovísk.

V roku 2007 bolo prevádzkovaných **75 náučných chodníkov (NCH)** a **43 náučných lokalít (NL)**. V rámci organizačných útvarov ŠOP SR sa vykonávala údržba 45 NCH, 13 NCH bolo zrekonštruovaných 8 novospripravených. V prevádzke bolo **11 informačných stredísk ochrany prírody (ISOP)** a **Škola ochrany prírody vo Varíne**. V ISOP boli poskytované propagačné a informačné materiály, sprievodcovské služby, organizované výchovno-vzdelávacie podujatia pre verejnosť (prednášky, výstavy). V Škole ochrany prírody vo Varíne boli zabezpečované výchovno-vzdelávacie podujatia (prednášky, exkurzie, výstavy) pre školy a pre verejnosť.

Tabuľka 84. Prehľad biosférických rezervácií a ramsarských lokalít

		Slovensko	Česko	Poľsko	Maďarsko	Rakúsko
Biosférické rezervácie (BR)	počet	4	6	9	5	6
Mokrade medzinárodného významu (ramsarské lokality)	počet	14	12	13	26	19
	rozloha (km ²)	404	547	1 258	2 064	1 223

Zdroj: ŠOP SR, podľa UNESCO-MAB, www.ramsar.org 2007

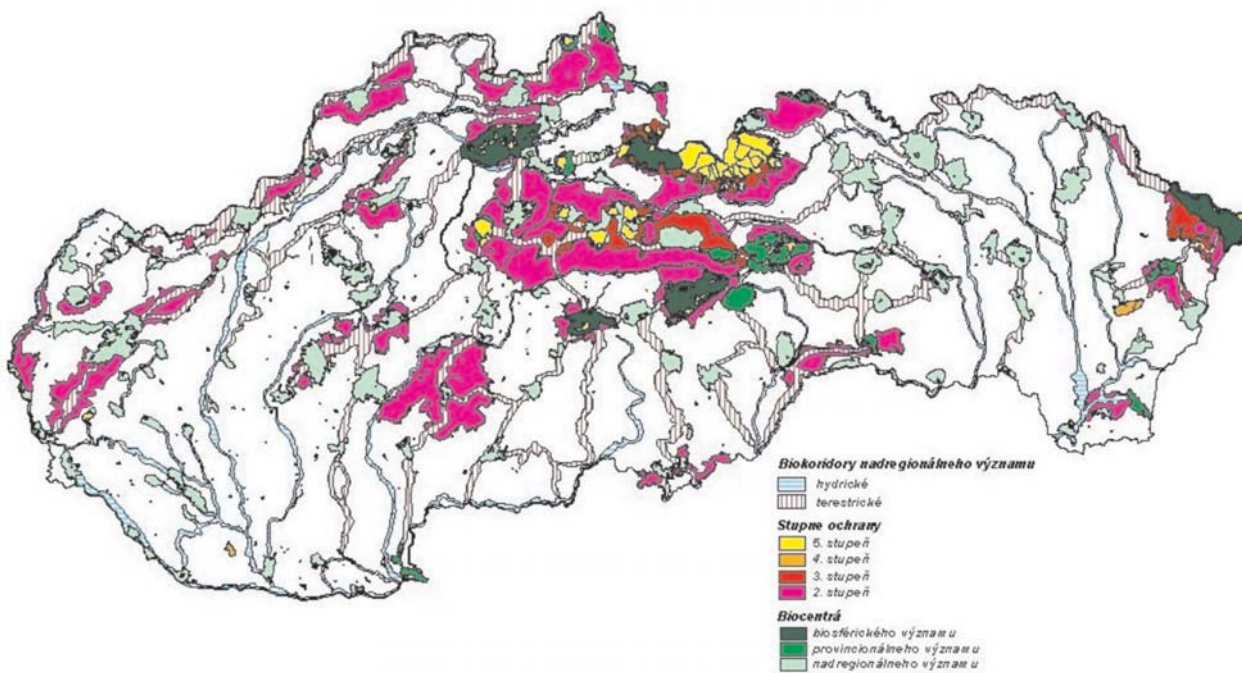
Česko) BR: jedna spoločná s Poľskom.

Slovensko) BR: jedna spoločná s Poľskom a jedna s Poľskom a Ukrajinou.

Poľsko) BR: jedna spoločná s Českou rep., jedna so Slovenskom a jedna so Slovenskom a Ukrajinou.

V rámci **územného systému ekologickej stability (ÚSES)** v roku 2007 organizačné útvary ŠOP SR vypracovali 40 stanovísk týkajúcich sa ÚSES.

Mapa 14. Stupeň ochrany prvkov ÚSES

Zdroj: ŠOP SR

• NATURA 2000 na Slovensku

Hlavným faktorom ovplyvňujúcim ďalšie **smernenie ochrany prírody na Slovensku** je realizácia princípov ochrany prírody Európskej únie (EÚ) do systému ochrany prírody na Slovensku. Základnou súčasťou európskej politiky pri ochrane biodiverzity a ekosystémov je úplná realizácia sústavy **NATURA 2000**, ktorá predstavuje súvislú európsku ekologickú sieť osobitne chránených území, ktoré sú v osobitnom záujme EÚ a ktorú budujú členské štáty nezávisle na národných sústavách CHÚ.

Sústavu NATURA 2000 (v zmysle § 28 zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny sa používa termín: „Súvislá európska sústava chránených území“) tvoria dva typy území:

Územia európskeho významu (ÚEV) - lokality navrhnuté za chránené územia na základe kritérií stanovených v smernici Rady č. 92/43/EHS o ochrane prirodzených biotopov, voľne žijúcich živočíchov a rastlín (smernica o biotopoch):

- národný zoznam týchto území schválila vláda SR uznesením č. 239/2004 dňa 17. marca 2004 a bol vydaný výnosom MŽP SR č. 3/2004-5.1 zo 14. júla 2004 a zaslaný na schválenie EK;

- vládny návrh ÚEV v panónskom biogeografickom regióne prijala Európska komisia rozhodnutím č. K(2007)5404 z 13. novembra 2007 a rozhodnutím K(2008)271 z 25. januára 2008 prijala zoznam území európskeho významu v alpskom biogeografickom regióne;

- v priebehu šiestich rokov od schválenia národného zoznamu Európskou komisiou je MŽP SR povinné všeobecne záväzným právnym predpisom vyhlásiť všetky územia európskeho významu. Na Slovensku budú tieto územia vyhlasované v niektorých z existujúcich kategórií chránených území alebo ako súčasť chráneného územia;

- základné **kritériá výberu** lokalít za ÚEV sú ustanovené priamo smernicou o biotopoch. Tieto zabezpečujú, aby na národnej úrovni boli do sústavy NATURA 2000 navrhnuté všetky najvýznamnejšie lokality s výskytom európsky významných typov biotopov a biotopov európsky významných druhov rastlín a živočíchov. Tento postup má zaručiť vytvorenie reprezentatívnej sústavy ÚEV, ktorá umožní priaznivý stav biotopov a biotopov druhov z hľadiska ich ochrany. V závislosti od ohrozenosti a významu výsledný návrh musí pokrývať minimálne 20 % z celkovej rozlohy daného biotopu v SR. U prioritných biotopov by navrhnutá plocha podľa odporučení EK a skúsenosti členských štátov mala predstavovať až 100 % celkovej rozlohy výskytu uvedeného biotopu v SR;

- ÚEV boli navrhnuté pre **44 druhov rastlín, 96 druhov živočíchov a 66 typov biotopov**;

- do **návrhu zoznamu** území európskeho významu bolo zaradených **382 území** s rozlohou **573 690 ha**. Územia pokrývajú **11,7 % výmery SR**, prekryv so súčasnou sieťou chránených území je 86 %. Z celkovej plochy ÚEV je 86 % na LPF, 10 % na PPF, 2 % tvoria vodné plochy a 2 % ostatné plochy;

- v územiach platí **tzv. predbežná ochrana**, teda navrhovaný stupeň ochrany;

- v roku 2005 prebehli **rokovania s Európskou komisiou**, na ktorých bol národný zoznam posudzovaný z hľadiska dostatočnosti pokrytia druhov a biotopov. V zmysle ich záverov bol ŠOP SR spracovaný návrh na doplnenie Národného zoznamu ÚEV pre chýbajúce, resp. málo zastúpené biotopy a druhy. K dovtedajším 382 navrhnutým územiám európskeho významu bolo vytypovaných ďalších 304 území. Samostatných „doplňok“ je 52 (11 864 ha), ostatných 252 doplnených ÚEV len rozšírilo plochu pôvodných o 51 142 ha. MŽP SR tento dopĺňajúci návrh predloží na medzirezortné pripomienkovanie, schválí ho vláda SR a doplnené územia by mala SR zaslať na odobrenie Európskej komisii;

- **v roku 2007** si členské krajiny EÚ plnili povinnosť v zmysle článku 17 smernice o biotopoch a vypracovali správu o stave biotopov a druhov európskeho významu z hľadiska ich ochrany. Správa (tzv. reporting) sa skladá zo všeobecnej časti, ktorá informuje Európsku komisiu o zabezpečení ochrany území európskeho významu a špeciálnej časti, ktorá „reportuje“ výskyt, areál, ich trendy a stav druhov a biotopov v príslušnom biogeografickom regióne za obdobie 1. máj 2004 až 31. december 2006. Správu o stave **66 typoch biotopov, 50 rastlín a 150 živočíchov** európskeho významu pripravila Štátna ochrana prírody SR v spolupráci s vedeckou obcou. Slovenská republika ju oficiálne zaslala 31.10.2007. Z celkového počtu biotopov a druhov európskeho významu je v príslušných bioregiónoch **19 % v priaznivom, 34 % v nevyhovujúcom, 18 % v zlom a 29 % v neznámom stave**. Správa bola vypracovaná na základe dostupných dát a expertných odhadov. Následná správa za obdobie rokov 2007-2012 už musí vychádzať z monitoringu relevantných druhov a biotopov.

- Kompletnú správu je možné pozrieť na stránke European Environment Information and Observation Network <http://cdr.eionet.europa.eu/sk/eu/art17>. Mapky výskytu a areálov druhov a biotopov sú vystavené na stránke <http://www.sopsr.sk/natura> v záložke Monitoring, reporting.

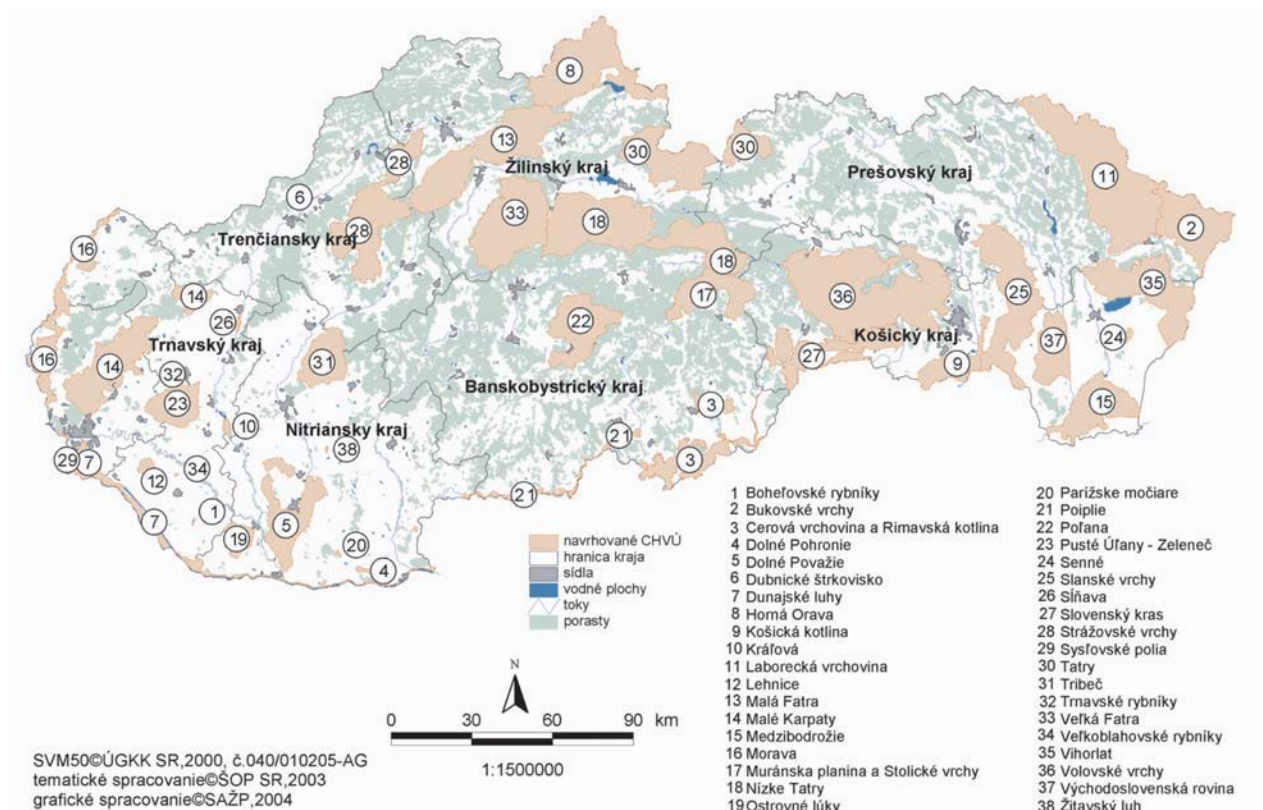
Chránené vtáčie územia (CHVÚ) - lokality vyhlásené za chránené na základe kritérií stanovených v smernici Rady č. 79/409/EHS z 2. apríla 1979 o ochrane voľne žijúcich vtákov (smernica o vtákoch):

- **vedecký návrh CHVÚ** vypracovala Spoločnosť pre ochranu vtáctva na Slovensku (SOVS) a národný zoznam chránených vtáčích území spracovali MŽP SR, ŠOP SR a SOVS;

- **národný zoznam CHVÚ** schválila vláda SR uznesením č. 636/2003 dňa 9. júla 2003. V roku 2004 sa začal proces tvorby vyhlášok a programov starostlivosti pre jednotlivé chránené vtáčie územia. Národný zoznam obsahuje **38 CHVÚ**. Ich celková rozloha predstavuje **1 154 111 ha** a pokrýva **23,5 % rozlohy SR**. Prekryv CHVÚ s významnými vtáčimi územiaми (IBAs) predstavuje 61,8 % rozlohy SR a prekryv CHVÚ s existujúcou sústavou chránených území **55 %**.

- do konca **roka 2007** vláda SR schválila **5 chránených vtáčích území**. CHVÚ Horná Orava bolo 1. mája 2005 vyhlásené ako vôbec prvé územie sústavy NATURA 2000 na Slovensku. V tom istom roku boli vyhlásené aj CHVÚ Malé Karpaty a CHVÚ Lehnice. V roku 2006 boli vyhlásené ďalšie dve územia, a to CHVÚ Sysľovské polia a CHVÚ Dolné Považie. Pre zostávajúce CHVÚ boli ŠOP SR vypracované návrhy vyhlášok, ktoré boli odoslané na MŽP SR. V priebehu roka 2007 boli vyhlášky prerokované na MŽP SR v rámci interných pripomienkových konaní a medzirezortných pripomienkových konaní. Taktiež prebiehalo viac rozporových konaní, či už s mimovládnyimi organizáciami alebo vlastníckymi a užívateľskými, kde sa prerokovávali pripomienky k jednotlivým vyhláškam CHVÚ. V jednotlivých CHVÚ prebiehal priebežný monitoring vtákov, ktorý bol zameraný na zisťovanie druhového zastúpenia a taktiež na početnosť druhov v jednotlivých CHVÚ.

Mapa 15. Schválený návrh chránených vtáčích území

Tabuľka 85. Výmera poľnohospodárskych a lesných pozemkov v územiach NATURA 2000

NATURA 2000	Počet	Rozloha (ha)	Rozloha poľnohosp.pozemkov (ha)	Podiel poľnohosp. pozemkov (%)	Rozloha lesných pozemkov (ha)	Podiel lesných pozemkov (%)
CHVÚ	38	1 236 545	365 102	29,5	655 622	53,0
ÚEV	382	573 690	54 657	9,5	497 295	86,7

Zdroj: ŠOP SR

Tabuľka 86. Prehľad výmery ÚEV a CHVÚ na Slovensku a v okolitých krajinách EÚ (k roku 2007)

Členský štát	CHVÚ			ÚEV		
	Počet	Rozloha (km ²)	Plocha k rozlohe krajiny (%)	Počet	Rozloha (km ²)	Plocha k rozlohe krajiny (%)
Rakúsko	98	9 744	11,6	168	8 889	10,6
Česko	38	6 936	8,8	858	7 251	9,2
Maďarsko	55	13 519	14,5	467	13 929	15,0
Poľsko	124	50 407	16,1	362	28 490	9,1
Slovensko	38	12 236	25,1	382	5 739	11,8
EU-25*	4 850	501 286	10,3	21 574	648 441	13,2

* Údaje sa vzťahujú k suchozemským územiám NATURA 2000, nezahŕňajú morské CHVÚ a ÚEV.

Zdroj: ŠOP SR

Chránené stromy

Sústavu chránených stromov tvorilo k 31.12.2007 celkovo 470 chránených stromov a ich skupín, vrátane stromoradií (chránených objektov). Fyzicky ide o 1 289 jedincov stromov pozostávajúcich zo 67 taxónov, z toho 32 pôvodných a 35 nepôvodných.

Tabuľka 87. Prehľad právnej ochrany chránených stromov

Názov CHS	Chránené stromy v roku 2007			Schvaľovací predpis / dátum schválenia
	vyhlásené (nové návrhy)	aktualizované (zmeny)	zrušené	
Borovica na Vlčkovej ulici, Figovník na Partizánskej ulici			X	Vyhláška KÚŽP v Bratislave č. 2/2007 z 20.2.2007/ účinnosť od 1.3.2007
Borievka pri Sebechleboch			X	Vyhláška KÚŽP v Banskej Bystrici č. 2/2007 z 20.2.2007/ účinnosť od 1.4.2007
Topole čierne v Sládkovičove			X	Vyhláška KÚŽP v Trnave č.1/2007 z 11.4.2007/ účinnosť od 1.5.2007
Lipy v Turej Lúke			X	Vyhláška KÚŽP v Trenčíne č. 1/2007 z 18.6.2007/ účinnosť od 1.8.2007
Brest väzový pred obcou Zemplínsky Branč, Lipa v Slavíci, Lipy v obci Letanovce, Pagaštan v Smižanoch			X	Vyhláška KÚŽP v Košiciach č. 1/2007 z 11.7.2007/ účinnosť od 1.8.2007
Lipa v Drahovciach			X	Vyhláška KÚŽP v Trnave č. 2/2007 z 11.7.2007/ účinnosť od 1.8.2007
Lieska na Partizánskej ulici			X	Vyhláška KÚŽP v Bratislave č. 6/2007 z 12.7.2007/ účinnosť od 1.8.2007
Grinavský topoľ	X			Vyhláška KÚŽP v Bratislave č. 7/2007 z 28.8.2007/ účinnosť od 1.10.2007
Pagaštan v Hrabušiciach	X			Vyhláška KÚŽP v Košiciach č. 3/2007 z 5.9.2007/ účinnosť od 1.10.2007

Zdroj: ŠOP SR

Z chránených stromov a ich skupín bolo 290 v optimálnom stave (62 % všetkých chránených stromov), 141 bolo ohrozených (30 %) a 39 degradovaných (8 %).

Chránené nerasty a chránené skameneliny

Ochranu nerastov a skamenelín upravuje § 32 a § 38 zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny a vyhláška MŽP SR č. 213/2000 Z.z. o chránených nerastoch a chránených skamenelinách a ich spoločenskom ohodnocovaní, ktorou bol ustanovený zoznam chránených nerastov a chránených skamenelín a ich spoločenská hodnota.

Do zoznamu chránených nerastov bolo zahrnutých

- 12 typových nerastov prvýkrát pre vedu opísaných z územia Slovenska,
- 61 významných nerastov, vyskytujúcich sa vzácné na lokalitách SR, majúcich európsky význam, alebo minerály so špecifickým morfológickým tvarom alebo vývojom,
- meteority nájdené na území SR.

Do zoznamu chránených skamenelín bolo zahrnutých:

- 655 typových skamenelín, ktoré sú neopakovateľným materiálom vyhynutých rastlín a živočíchov a podľa ktorých bol príslušný taxón prvýkrát opísaný,
- vybrané skupiny skamenelín vyskytujúcich sa vzácné, ktoré svojím charakterom a stupňom zachovania sú jedinečnými dokladmi vývoja organizmov v geologickej histórii Slovenska.

Vzorky chránených nerastov a chránených skamenelín sú uložené a uchovávané najmä v zbierkach štátnych múzeí s prírodovedným zameraním.

Ochrana pamiatkového fondu je súhrn činností a opatrení zameraných na identifikáciu, výskum, evidenciu, zachovanie, obnovu, reštaurovanie, regeneráciu, využívanie a prezentáciu kultúrnych pamiatok a pamiatkových území.

§ 2 ods. 7 zákona č. 49/2002 Z.z. o ochrane pamiatkového fondu

• PAMIATKOVÝ FOND A JEHO OCHRANA

Pamiatkový fond

Základ **historických sídelných štruktúr** v krajine predstavujú **nehnutel'né kultúrne pamiatky**. V roku 2007 oproti roku 2006 došlo k miernemu nárastu celkového počtu nehnuteľných (i hnuteľných) kultúrnych pamiatok.

Tabuľka 88. Vývoj štruktúry nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok (NKP) podľa druhov

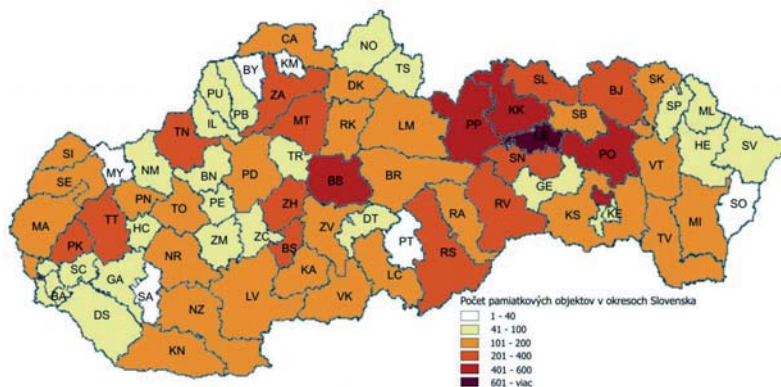
Druhové členenie KP*	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Pamiatky architektúry	7 515	7 549	7 612	7 650	7 709	7 738	7 799	7 802
Pamiatky archeológie	340	342	343	351	354	360	368	369
Pamiatky histórie	1 397	1 398	1 410	1 373	1 405	1 386	1 382	1380
Pamiatky historickej zelene	333	335	337	339	339	340	341	344
Pamiatky ľudovej architektúry	1 821	1 821	1 812	1 784	1 837	1 833	1 823	1 821
Pamiatky technické	451	458	462	451	449	454	484	496
Pamiatky výtvarné	818	819	943	947	977	1 005	1 015	1 007
Spolu	12 675	12 722	12 919	12 895	13 070	13 116	13 212	13 228

* Uvádza sa počet pamiatkových objektov, z ktorých pozostávajú NKP

Zdroj: PÚ SR

K 31.12.2007 bolo evidovaných na Slovensku 9 539 **nehnutel'ných národných kultúrnych pamiatok**, ktoré sú zložené z **13 228 pamiatkových objektov** a **14 459 hnuteľných národných kultúrnych pamiatok** (z čoho je 98 % sakrálneho charakteru), ktoré sú zložené z **30 629 pamiatkových predmetov**.

Mapa . Prehľad počtu pamiatkových objektov podľa okresov Slovenska

Zdroj: PÚ SR

Tabuľka 89. Vývoj počtu hnutelných národných kultúrnych pamiatok

	1993	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Hnuteľné národné kultúrne pamiatky	14 687	14 582	14 591	14 355	14 354	14 363	14 392	14 437	14 459

Zdroj: PÚ SR

Podľa literárnych prameňov bolo na Slovensku asi 300 **hradov**. V súčasnosti z 9 539 nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok je 109 **hradov** a **zámkov** a 437 **kaštieľov**.

V rámci **pamiatkových objektov** tvoriacich NKP sa k roku 2007 eviduje:

- 563 kaštieľov a kúrií
- 109 hradov
- 82 kláštorov
- 1 565 kostolov
- 1 290 ľudových domov
- 2 432 meštianskych domov
- 198 palácov a vil
- 616 prístenných plastík a krížov
- 553 pamätných tabúl a pamätných miest.

K roku 2007 bolo na Slovensku podľa katalógu PÚ SR **nevyužitých** 67 kultúrnych pamiatok.

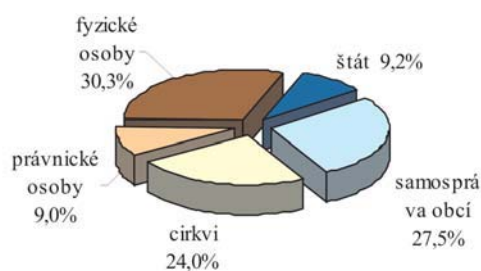
Tabuľka 90. Právna ochrana národných kultúrnych pamiatok v SR

(uvádza sa počet pamiatkových objektov / predmetov, z ktorých pozostávajú NKP)

NKP	2003	2004	2005	2006	2007
Vyhlásené	86	93	100	58	36
Zrušené	111	30	48	17	7

Zdroj: PÚ SR

Graf 71. Vlastnícka forma nehnuteľných NKP

Zdroj: PÚ SR

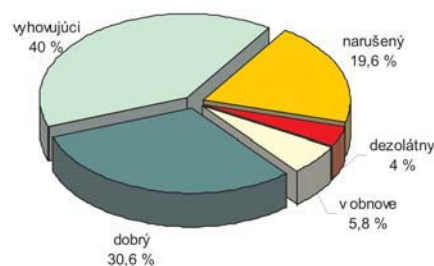
Vývoj **vlastníckej formy** KP je po roku 2005 netypický. Zatiaľ čo od roku 1993 klesal podiel pamiatok vo vlastníctve štátu po 1 percente (z 23 % na 14,7 % v roku 2004), v roku 2005-2007 prudko klesol o viac ako 5 % - až na 9,2 %. Prejavila sa tak delimitácia majetku štátu na obce a VÚC.

Z hľadiska **stavebno-technického stavu** bolo 2 593 pamiatkových objektov nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok narušenom a 534 v dezolátnom stave (spolu 23,6 %) a 763 v obnove (5,8 %). Rok 2007 pokračoval v tendenciách vývoja stavebno-technického stavu od roku 1993. Postupne klesá percento stavu - dobrý, z 34 % v roku 1993 na 30,6 % v roku 2007. Na druhej strane klesá aj podiel ohrozených pamiatok, stav narušený a dezolátny (z 27 % v roku 1993 na 23,6 % v roku 2007). Znamená to, že **stav väčšiny pamiatok sa presunul do kategórie - vyhovujúci**, z 33 % na 40 %. Spolu so stavom dobrý je 70,6 % pamiatkového fondu v uspokojivom stave.

Graf 72. Stavebno-technický stav nehnuteľných NKP

(uvádza sa % pamiatkových objektov, z ktorých pozostávajú NKP)

Zdroj: PÚ SR

Oblasť ochrany kultúrneho dedičstva na Slovensku je legislatívne zabezpečená **zákonom č. 49/2002 Z.z. o ochrane pamiatkového fondu**.

Prioritou zákona je ochrana pamiatkového fondu ako konkrétna činnosť zameraná na predchádzanie a obmedzovanie takých zásahov do pamiatok a pamiatkových území, ktoré ich ohrozujú, poškodzujú alebo ničia (preventívne opatrenia), ako aj na odstraňovanie následkov (nápravné opatrenia). **Zriadili sa** osobitné orgány štátnej správy na ochranu pamiatkového fondu, ktorými sú **Pamiatkový úrad a krajské pamiatkové úrady**. Cieľom zákona je aj utvoriť všeobecné podmienky pre **financovanie záchranu a obnovu** pamiatok z viacerých zdrojov, vrátane foriem neštátnej pomoci.

Okrem ochrany pamiatok - objektov ako solitérov je pamiatkový fond **chránený aj plošne** v pamiatkových územiach: pamiatkových rezerváciách (PR) a pamiatkových zónach (PZ).

Tabuľka 91. Historické sídelné štruktúry

Historické sídelné štruktúry (HSŠ)	Celkový počet HSŠ v SR
Mestské pamiatkové rezervácie	18
Pamiatkové rezervácie ľudovej architektúry	10
Pamiatkovo chránené parky (HZ) / súčasť PR a PZ	340/48
Pamiatkové zóny	85

Zdroj: PÚ SR

Tabuľka 92. Mestské pamiatkové rezervácie (MPR)

Historické sídelné štruktúry		
Mestské pamiatkové rezervácie	Vyhlásenie	Počet KP
1. Banská Bystrica	18.5.1955	200
2. Banská Štiavnica	11.6.1950	191
3. Bardejov	11.6.1950	131
4. Bratislava	5.10.1954	264
5. Kežmarok	11.6.1950	256
6. Košice	2.2.1983	500
7. Kremnica	11.6.1950	116
8. Levoča	11.6.1950	339
9. Nitra	21.1.1981	23
10. Podolíneec	11.6.1991	63
11. Prešov	11.6.1950	257
12. Spišská Kapitula	11.6.1950	24
13. Poprad - Sp. Sobota	11.6.1950	89
14. Svätý Jur	23.5.1990	26
15. Štiavnické Bane	15.8.1995	20
16. Trenčín	11.9.1987	112
17. Trnava	11.9.1987	139
18. Žilina	11.9.1987	58

Zdroj: PÚ SR

Tabuľka 93. Pamiatkové rezervácie ľudovej architektúry (PRLA)

Historické sídelné štruktúry		
Pamiatkové rezervácie ľudovej architektúry	Vyhlásenie	Počet KP
1. Brhlovce	14. 9. 1983	25
2. Čičmany	26. 1. 1977	36
3. Osturňa	3. 10. 1981	135
4. Plavecký Peter	23. 5. 1990	28
5. Podbiel	14. 9. 1977	56
6. Sebechleby	21. 1. 1981	89
7. Špania Dolina	10. 1. 1979	83
8. Veľké Leváre	21. 1. 1981	25
9. Vlkolíneec	26. 1. 1977	73
10. Ždiar	14. 9. 1977	183

Zdroj: PÚ SR

Tabuľka 94. Pamiatkové zóny (PZ)

	Pamiatková zóna	Vyhlásená
1.	Babiná	25.09.2000
2.	Bátovce	10.10.1997
3.	Beckov	1.9.1991
4.	Bojnice	19.6.1991
5.	Bratislava - CMO	18.8.1992
6.	Bratislava - Dúbravka	18.8.1992
7.	Bratislava - Lamač	18.8.1992
8.	Bratislava - Rača	16.11.1990
9.	Bratislava - Rusovce	19.9.1990
10.	Bratislava - Vajnory	16.11.1990
11.	Bratislava - Záhorská Bystrica	16.11.1990
12.	Brezno	20.11.1991
13.	Bytča	10.5.1991
14.	Čelovce	23.6.1997
15.	Dobrá Niva	24.2.1992
16.	Gelnica	27.3.1992
17.	Handlová *	1.10.1996
18.	Hanušovce nad Topľou	2.2.1991
19.	Heľpa	1.6.1992
20.	Hlohovec	26.2.1993
21.	Hniezdne	16.12.1991
22.	Hodruša - Hámre	25.11.1998
23.	Horné Plachtince	1.12.1994
24.	Hybe	1.10.1991
25.	Jelšava	5.6.1991
26.	Jezersko *	25.11.1992
27.	Kláštor pod Znievom	6.2.1996
28.	Klokočov - Do Kršle	10.4.1995
29.	Komárno	25.9.1990
30.	Kremnica - okolie	26.3.1999
31.	Kremnické Bane	21.3.1994
32.	Krupina	29.5.1991
33.	Kysucké Nové Mesto	11.4.1991
34.	Lipovce - Lačnov	17.2.1995
35.	Liptovský Hrádok	27.5.1994
36.	Liptovský Ján	20.7.1991
37.	Liptovský Mikuláš	16.9.1991
38.	Lučenec	29.6.1995
39.	Lúčka	15.9.1992
40.	Ľubica	20.9.2001
41.	Marianka	20.4.1994
42.	Markušovce	26.4.1993
43.	Martin	20.10.1994
44.	Michalovce	26.4.1993

* PZ vyhlásené, ale neboli zverejnené vo Vestníku vlády SR

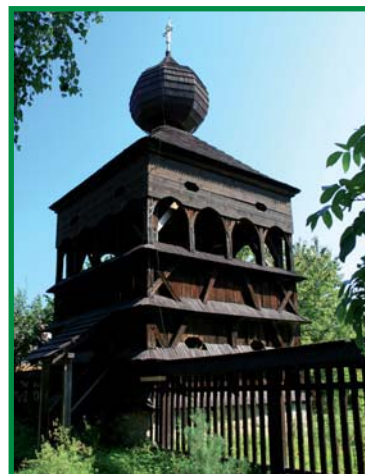
45.	Modra	1.12.1991
46.	Nitra - Dolné Mesto	15.9.1992
47.	Nitrianske Pravno	27.5.1991
48.	Nižná Boca	1.10.1991
49.	Nižné Repaše	30.11.1993
50.	Nižný Medzev	1.7.1994
51.	Nová Baňa	3.5.1991
52.	Nové Mesto nad Váhom	1.10.1992
53.	Oravský Podzámok	3.7.1995
54.	Partizánska Ľupča	22.8.1991
55.	Piešťany	1.2.1991
56.	Polichno	15.10.1996
57.	Rajec	10.5.1991
58.	Ratková	17.10.1994
59.	Rimavská Sobota	22.11.1993
60.	Rimavské Janovce	17.10.1994
61.	Rožňava	21.6.1991
62.	Ružomberok	16.9.1991
63.	Sabinov	20.4.1993
64.	Sirk - Železník	17.6.1991
65.	Skalica	25.9.1990
66.	Smolník	31.1.1997
67.	Sobotište	2.6.1999
68.	Spišská Belá	2005
69.	Spišská Nová Ves	20.1.1992
70.	Spišské Podhradie	10.2.1993
71.	Spišské Vlchy	23.10.1992
72.	Stankovany - Podšíp	1.10.1991
73.	Stará Ľubovňa	16.12.1991
74.	Šahy	3.5.1993
75.	Šimonovce	15.10.1996
76.	Štítnik	5.6.1991
77.	Tatranská Lomnica	1.6.1992
78.	Topoľčany	1.7.1991
79.	Topoľčany - Stummerova ul.	24.3.2000
80.	Torysky	30.11.1993
81.	Trstená	1.6.1991
82.	Turnianska Nová Ves	1.2.1995
83.	Tvrdošín	1.6.1991
84.	Vrbov *	15.9.1992
85.	Východná	1.10.1991
86.	Vyšný Medzev	23.7.1993
87.	Zlaté Moravce	1.3.1994
88.	Zvolen	30.4.1991

Zdroj: PÚ SR

Obnova kultúrnych pamiatok

Na obnovu národných kultúrnych pamiatok SR bolo v roku 2007 pre **389 projektov** poskytnutých prostredníctvom príspevkov MK SR na obnovu národných kultúrnych pamiatok z programu “Obnovme si svoj dom” celkovo 109 674 tis. Sk.

Program predstavuje komplexný rozvojový program zameraný na podporu obnovy národných kultúrnych pamiatok. Vytvorenie programu vyplýva z programového vyhlásenia vlády SR. Umožňuje systémovú podporu obnovy NKP v jednotlivých fázach procesu ich záchrany, obnovy, prezentácie a interpretácie či už ako solitérov, alebo súčasťou osobitne chránených lokalít.

Tabuľka 95. Príspevky MK SR na obnovu národných kultúrnych pamiatok z programu “Obnovme si svoj dom”

	2003	2004	2005	2006	2007
Počet projektov	160	920	323	513	389
Celková výška grantov (Sk)	24 000 000	118 380 000	94 648 000	116 335 000	109 674 000

Zdroj: PÚ SR

Podľa návrhu *Opatrení na realizáciu ochrany kultúrneho dedičstva SR* (prijatého uznesením vlády SR č. 311/2002 z 27. marca 2002) na realizáciu zámerov Deklarácie NR SR o ochrane kultúrneho dedičstva (prijatej 28. februára 2001) je jedným zo strategických (dlhodobých) opatrení na roky 2003 až 2010 aj:

- formovanie a budovanie jednotného informačného systému o všetkých súčastiach a zložkách nášho kultúrneho a prírodného dedičstva, ktorý bude kompatibilný s príslušnými systémami ochrany európskeho kultúrneho a prírodného dedičstva v rámci Rady Európy a Európskej únie, ako aj svetového kultúrneho a prírodného dedičstva v rámci príslušného dohovoru UNESCO, a tiež
- trvalo zdokonaľovať a postupne v praxi realizovať systém financovania a ďalších ekonomických stimulov a podporných programov na ochranu kultúrneho dedičstva tak na národnej, ako aj na regionálnej a miestnej (obecnej) úrovni.

*Kultúrnu pamiatku alebo pamiatkové územie môže ministerstvo z vlastného podnetu, na podnet Pamiatkového úradu alebo inej právnickej osoby alebo fyzickej osoby navrhnuť na zápis do **Zoznamu svetového dedičstva** za podmienok ustanovených v medzinárodnej zmluve (Dohovore o ochrane svetového kultúrneho a prírodného dedičstva)*

§ 21 ods. 1 zákona č. 49/2002 Z.z. o ochrane pamiatkového fondu

• PODIEL SR NA SVETOVOM DEDIČSTVE

Lokality zapísané do Zoznamu svetového dedičstva

Zoznam svetového dedičstva k roku 2007 obsahoval **878 lokalít** celého sveta (z toho 679 kultúrnych, 174 prírodných a 25 zmiešaných lokalít) zo **145 členských štátov** Dohovoru o ochrane svetového kultúrneho a prírodného dedičstva, pričom bol zatiaľ ratifikovaný 185 štátmi.

Tabuľka 96. Vývoj celkového počtu lokalít v Zozname svetového dedičstva

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Počet zapísaných lokalít	690	721	730	755	788	811	851	878
z toho kultúrnych	-	554	563	582	611	630	660	679
prírodných	-	144	144	150	154	159	166	174
zmiešaných	-	23	23	23	23	23	23	25
z počtu členských štátov Dohovoru	-	-	125	134	134	137	141	145

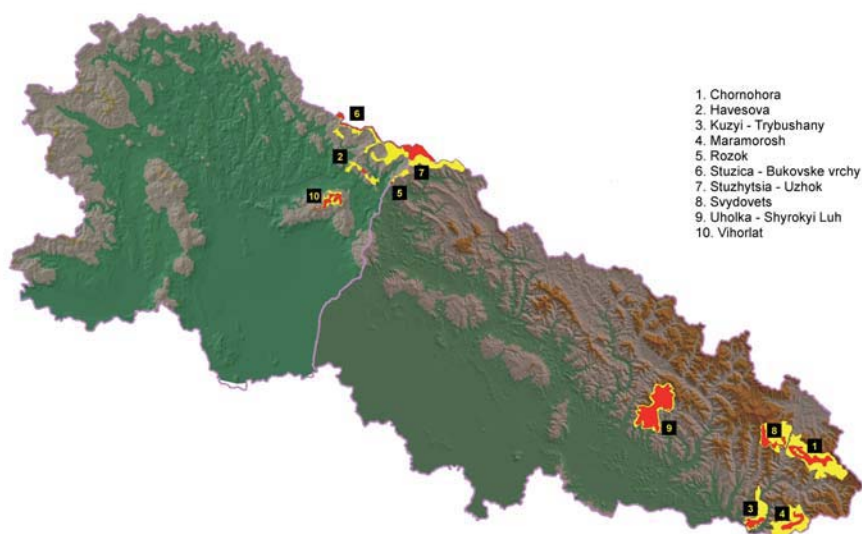
Zdroj: MK SR

Výbor svetového dedičstva dňa 28. júna 2007 na svojom 31. zasadnutí v Christchurch (Nový Zéland) zapísal do Zoznamu svetového dedičstva UNESCO novú lokalitu SR - **Karpatské bukové pralesy** (bilaterálny projekt spolu s Ukrajinou), čím sa zaradili k prírodnému dedičstvu celého ľudstva a zaslúžia si svetovú ochranu. Vlastný nominačný projekt pripravovalo MŽP SR v súčinnosti s MP SR a TU vo Zvolene, SAŽP a ŠOP SR.

V SR evidujeme vyše 70 pralesových rezervácií, z ktorých štyri (**Havešová, Rožok, Stučica a Vihorlat**) boli zahrnuté do svetového prírodného dedičstva. Celkovo ide o sériu desiatich samostatných území s nenarušenými rovnomernými bukovými pralesmi pozdĺž 185 km dlhej osi vedúcej od Rachivského masívu (Huculských Álp) a pohoria Čornohora na Ukrajinu smerom na západ, pozdĺž Poloninského hrebeňa po Bukovské vrchy a Vihorlatské vrchy na Slovensku. Lokalitu tvorí **jadrová zóna** (29 278,9 ha, z toho 5 766,4 ha v SR) a **nárazníková zóna** (48 692,7 ha / 13 818,4 ha v SR). Obsahujú najkomplexnejšiu ukážku ich rozmanitosti v závislosti od podmienok prostredia, ako aj globálne významnú prírodnú genetickú banku buka ako najvýznamnejšej dreveniny severného mierneho pásma Európy. Jedná sa o unikátneho prírodné laboratórium celosvetového významu. Karpatské bukové pralesy sú tiež jedinečným príkladom rekolonizácie a vývoja suchozemských ekosystémov a spoločenstiev v holocéne – po poslednej dobe ľadovej. Odteraz budú ako svetové prírodné dedičstvo celému ľudstvu pripomínať, že návrat k rovnováhe je ešte možný.

Pre tieto lokality bol spracovaný integrovaný manažment založený na ekologickom a tiež diferenčnom prístupe. Jednotlivé lokality sú v rámci tohto dokumentu prepojené ekologickými koridormi.

Mapa 16. Poloha lokalít cezhraničnej série Karpatské bukové pralesy

Výbor svetového dedičstva dňa 7. júla 2008 v kanadskom Quebecu na svojom 32. zasadnutí rozhodol o zápise ďalšej lokality SR do Zoznamu svetového dedičstva. Ide o „**Drevené kostoly v slovenskej časti Karpatského oblúka**“. Návrh spracoval Pamiatkový úrad SR a nominácia na zápis bola predložená dňa 26. januára 2007 v sídle UNESCO v Paríži.

Ide o skupinu deviatich drevených objektov - ôsmich kostolov a jednej (oddelenej) zvonice - troch konfesií, ktoré pochádzajú zo 16. - 18. storočia: rímsko-katolícke kostoly v **Hervartove** a **Tvrdošine**, evanjelické artikularné kostoly v **Kežmarku**, **Leštínach** a **Hronseku** (kostol a zvonica) a kostoly východného obradu v **Bodružali**, **Ladomirovej** a **Ruskej Bystré**.

Originálnu drevenú architektúru v Karpatskom oblúku Výbor svetového dedičstva pokladá „za dôležitý príklad bohatej miestnej tradície náboženskej architektúry, kde sa stretáva latinská (západná) a byzantská (východná) kultúra“. Zároveň predstavuje symbiózu ľudového a profesionálneho staviteľstva a odráža kontext doby svojho vzniku.

Tabuľka 97. Porovnanie počtu lokalít svetového dedičstva (SD) s okolitými krajinami (2008)

Krajina	Počet lokalít SD (kultúrne/prírodné)
Slovensko	7 (5/2)
Česko	12 (12/0)
Poľsko	13 (12/1)
Maďarsko	8 (7/1)
Rakúsko	8 (8/0)

Zdroj: UNESCO

V rámci SR bolo k roku 2007/2008 zapísaných do Zoznamu svetového dedičstva **sedem** lokalít. Sú to:

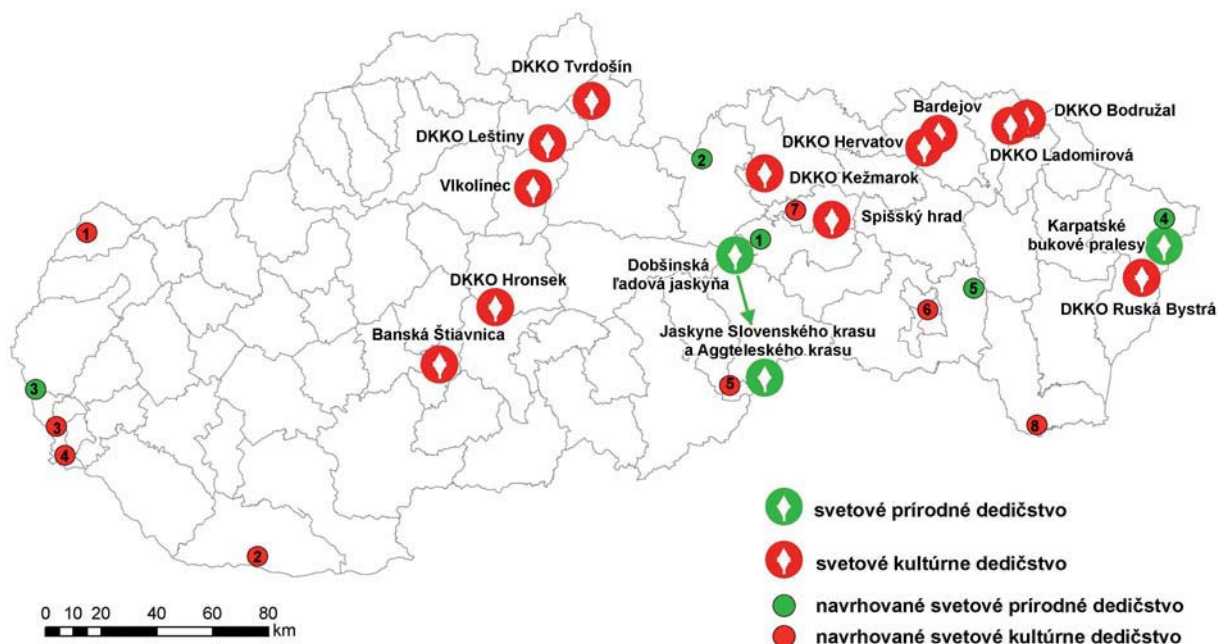
v rámci kultúrneho dedičstva

- Pamiatková rezervácia ľudovej architektúry **Vlkolíneec**, (Cartagena, 1993) ako miestna časť Ružomberka,
- **Spišský hrad** a kultúrne pamiatky jeho okolia - Spišská Kapitula, Spišské Podhradie, kostol sv. Ducha v Žehre (Cartagena, 1993),
- **Banská Štiavnica** s technickými pamiatkami jej okolia (Banská Štiavnica, Hodruša -Hámre, Štiavnické Bane, Banská Belá, Voznica, Vyhne, Banský Studenec, Počúvadlo, Kopanica, Kysihýbel, Antol, Ilija; najmä 23 vodných nádrží - tajchov) (Cartagena, 1993),
- **Bardejov** - mestská pamiatková rezervácia aj s ochranným pásmom, vrátane židovského suburbia (Cairns, 2000),
- **Drevené kostoly** slovenskej časti Karpatského oblúka (drevené kostoly - Hervartov, Tvrdošín, Leštiny, Kežmarok, Hronsek, Bodružal, Ladomirová, Ruská Bystrá) (Quebec, 2008)

v rámci prírodného dedičstva

- **Jaskyne Slovenského krasu a Aggteleckého krasu** (Berlín, 1995), ku ktorým v roku 2000 pribudla Dobšinská ľadová jaskyňa vrátane Stratenskej jaskyne a jaskyne Psie diery ako jedného jaskynného systému vo vrchu Duča (Cairns, 2000) spolu s Maďarskom,
- **Karpatské bukové pralesy** (Christchurch, 2007), spolu s Ukrajinou.

Mapa 17. Svetové kultúrne a prírodné dedičstvo v SR

DKKO - Drevené kostoly slovenskej časti Karpatského oblúka

Zdroj: MŽP a SK UNESCO

Lokality navrhované na zápis do Zoznamu svetového dedičstva

Medzi navrhované lokality príp. zaradené do výberu na nomináciu do svetového dedičstva k roku 2008 patria:

v rámci kultúrneho dedičstva

1. Sídla veľkej Moravy (slovanské hradisko v Mikulčiciach a kostol Sv. Margaréty v Kopčanoch),
2. Protiturecká pevnosť v Komárne (spolu s Maďarskom),
3. Pamätník Chatama Sófera v Bratislave,
4. Limes Romanus – rímske pamiatky na strednom Dunaji (predpokladaný spoločný návrh s Rakúskom a Maďarskom; na Slovensku Iža a Rusovce),
5. Stredoveká nástenná maľba v kostoloch Gemera a Abova (predpokladaný spoločný návrh s Maďarskom),
6. Historické jadro mesta Košice (koncept šošovkovitého námestia),
7. Pamiatky a krajina Spiša (rozšírenie Svetového kultúrneho dedičstva Spišský hrad a pamiatky okolia o historické jadro mesta Levoča a dielo Majstra Pavla),
8. Tokajská vinohradnícka oblasť (Černov, Veľká Trňa, Malá Trňa, Slovenské Nové Mesto, Černochovej, Bara, Viničky; pričlenenie k schválenej Tokajskej vinohradníckej oblasti v Maďarsku),

v rámci prírodného dedičstva

1. Doliny mezozoika Západných Karpát,
2. Prírodné rezervácie Tatier (predpokladaný spoločný návrh s Poľskom),
3. Prírodná a kultúrna krajina v podunajskom regióne (predpokladaný spoločný návrh s Českom, Rakúskom a Maďarskom),
4. Mykoflóra Bukovských vrchov,
5. Gejzír v Herľanoch.

Územným plánovaním sa sústavne a komplexne rieši priestorové usporiadanie a funkčné využívanie územia, určujú sa jeho zásady, navrhuje sa vecná a časová koordinácia činností ovplyvňujúcich životné prostredie, ekologickú stabilitu, kultúrno - historické hodnoty územia, územný rozvoj a tvorbu krajiny v súlade s princípmi trvalo udržateľného rozvoja.

§ 1 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov

• PRIESTOROVÉ USPORIADANIE A FUNKČNÉ VYUŽÍVANIE ÚZEMIA

Osídlenie a demografický vývoj

Od roku 2003 pozorujeme trend rastu reprodukčných mier, zvyšuje sa pôrodnosť, naďalej klesá potratovosť a zvyšuje sa počet prisťahovaných zo zahraničia. Posledných 6 rokov má vo vzťahu k predchádzajúcemu demografickému vývoju kompenzačno-stabilizačný charakter.

Celkový prírastok oproti minulému roku činil, hlavne vďaka prisťahovaniu, 7 361 obyvateľov. K 31.12.2007 dosiahol počet obyvateľov SR **5 400 998 obyvateľov**. Bol dosiahnutý **prírodný prírastok** obyvateľov, čo nadväzuje na pozitívny trend od roku 2004, pričom mu predchádzal trojročný prírodný úbytok (2001-2003). Podľa krajov žije naďalej najviac obyvateľov v Prešovskom a najmenej v Trnavskom kraji.

Tabuľka 98. Základné údaje o pohybe obyvateľstva (2007)

Územie	Živonarodení	Zomrelí	Prírodný prírastok (úbytok)	Sťahovanie prírastok (úbytok)	Celkový prírastok (úbytok)	Počet obyvateľov (k 31. 12. 2007)
Slovenská republika	54 424	53 856	568	6 793	7 361	5 400 998
Bratislavský kraj	6 325	5 771	554	3 543	4 097	606 753
Trnavský kraj	4 904	5 635	-731	2 807	2 076	555 075
Trenčiansky kraj	5 214	6 074	-860	844	-16	599 847
Nitriansky kraj	6 067	8 059	-1 992	1 445	-547	707 305
Žilinský kraj	7 021	6 666	355	17	372	695 326
Banskobystrický kraj	6 323	7 230	-907	-187	-1 094	655 762
Prešovský kraj	9 489	6 884	2 605	-1 149	1 456	800 483
Košický kraj	9 081	7 537	1 544	-527	1 017	773 086

Zdroj: ŠÚ SR

Najvýraznejší **pohyb obyvateľstva** v SR zaznamenal Bratislavský kraj s najvyšším celkovým prírastkom 4 097 obyvateľov, pričom najvyšší prírodný prírastok mal opäť Prešovský kraj (2 605 obyvateľov). Najvyšší prírodný úbytok mal zase Nitriansky kraj -1 992 obyvateľov, najvyšší celkový úbytok zaznamenal Banskobystrický kraj -1 094 obyvateľov.

Demografický vývoj v 90-tych rokoch a začiatkom tohto storočia v SR je odrazom zmien, ktoré sa uskutočňujú v ekonomickej, sociálnej a politickej transformácii spoločnosti. Podstatným dôsledkom tohto vývoja je však starnutie populácie, čo bude mať neskôr za následok závažné spoločenské problémy.

Tabuľka 99. Štruktúra osídlenia (k 31.12.2007)

Územie	Rozloha (km ²)	Počet obyvateľov na km ²	Počet samostatných obcí	Priem. počet obyvateľov na obec	Stupeň urbanizácie	
					mestské prostredie (%)	vidiecke prostredie (%)
Bratislavský kraj	2 053,2	297,5	73	8 311,7	83,19	16,81
Trnavský kraj	4 146,7	134,4	251	2 211,5	48,98	51,02
Trenčiansky kraj	4 502,2	133,2	276	2 173,4	56,99	43,01
Nitriansky kraj	6 343,8	111,4	354	1 998,0	46,99	53,01
Žilinský kraj	6 808,7	102,2	315	2 207,4	50,50	49,50
Banskobystrický kraj	9 454,7	69,2	516	1 270,9	53,55	46,45
Prešovský kraj	8 973,7	89,4	666	1 201,9	49,49	50,51
Košický kraj	6 752,5	114,6	440	1 757,0	55,97	44,03
Slovenská republika	49 035,4	110,1	2 891	1 868,2	55,21	44,79

Zdroj: ŠÚ SR

Vývojové trendy v štruktúre plôch

SR je vyváženou mozaikou plôch zloženou z urbanizovaného prostredia sídiel, poľnohospodárskej a lesnej krajiny, ktorá plní tiež produkčnú a obnovujúcu funkciu malým i väčším sídlam Slovenska. V rámci transformácie národného hospodárstva dochádza priebežne k **prirodenému presunu pôdy** medzi poľnohospodárskym (PPF) a lesným pozemkami (LP) a ostatnými druhmi pozemkov.

Na prírastok urbanizovaných plôch vplyva okrem demografických trendov a transformácie hospodárstva aj výstavba priemyselných parkov a stavieb pre obchodné reťazce, pričom tieto zatiaľ až na malé výnimky neprinášajú novú, lepšiu kvalitu prostredia.

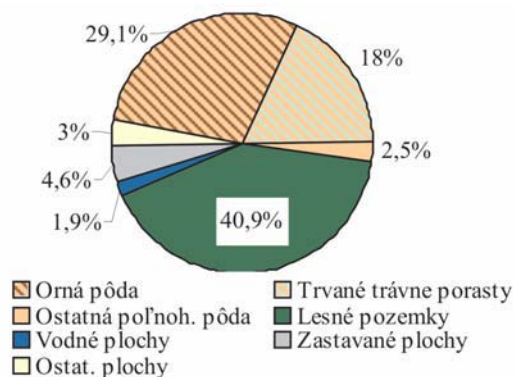
Tabuľka 100. Úhrnné druhy pozemkov k 31.12. 2007 (ha)

Kraj	Orná pôda	Chmel-nica	Vinice	Záhrady	Ovocné sady	Trvalé trávne porasty	Poľn. pôda	Lesné pozemky	Vodné plochy	Zastavané plochy	Ostat. plochy	Celková výmera
BA	74 750	-	4 618	4 551	982	9 904	94 805	75 245	5 777	15 679	13 809	205 315
TT	263 002	129	4 293	8 210	2 461	14 712	292 808	65 266	14 713	27 517	14 365	414 669
TN	98 119	365	68	8 117	2 600	76 783	186 053	220 582	6 334	23 241	14 007	450 216
NR	407 196	36	12 133	14 201	5 054	30 479	469 098	96 229	15 704	37 777	15 577	634 384
ZA	62 896	-	-	6 123	404	176 315	245 738	379 932	12 799	25 094	17 308	680 872
BB	166 576	-	3 304	11 128	1 849	235 342	418 199	462 607	7 892	33 129	23 640	945 467
PR	149 217	-	23	10 829	2 116	111 268	384 453	440 624	14 138	31 365	26 820	897 401
KE	204 139	-	2 804	13 560	2 124	115 118	337 745	266 657	16 299	34 128	20 418	675 248
Spolu	1 425 896	530	27 243	76 720	17 590	880 920	2 428 899	2 007 142	93 656	227 931	145 945	4 903 573

Zdroj: ÚGKK SR

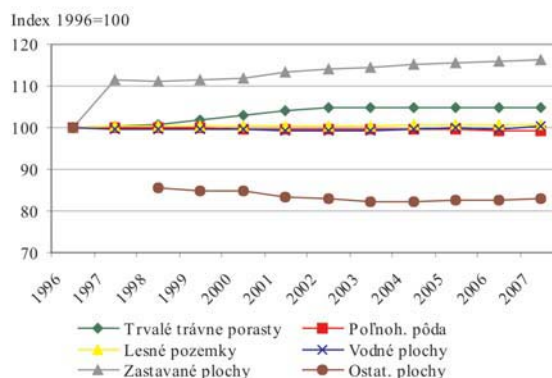
Poznámka: odchýlky v súčtových údajoch sú z dôvodov matematického zaokrúhľovania výmer v „m²“ na „ha“ bez vyrovnania

Graf 73. Štruktúra plôch (2007)

Zdroj: ÚGKK SR

Graf 74. Indexový vývoj v štruktúre plôch

Zdroj: ÚGKK SR

Zeleň v sídlach

Zeleň patrí k rozhodujúcim faktorom kvality života v meste, je pre sídla zdrojom vitality. Najmä mestské prostredie, charakteristické zvýšeným tlakom na kvalitu životného prostredia, je vyvažované pozitívnymi účinkami zelene a vody. Radí sa k najefektívnejším priestorovým, ochranným, ozdravujúcim i skrášľujúcim prvkom. Verejná zeleň (teda zeleň miest a obcí) sa hodnotí ukazovateľom výmery v ha, čo len čiastočne vystihuje účinnosť zelených plôch. Až intenzívna a vzrastlá zeleň je totiž prínosom k ozdraveniu a estetickému skvalitneniu našich sídiel.

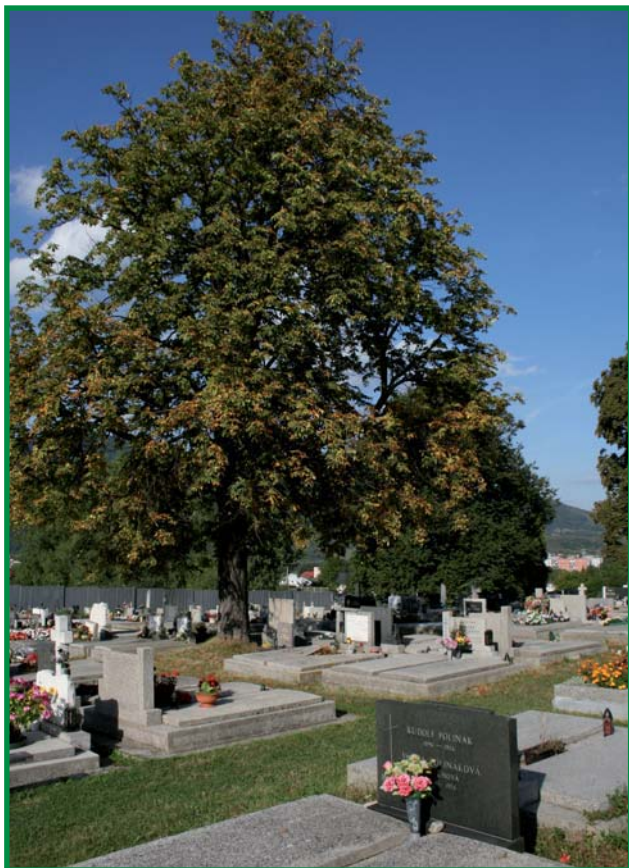
Medzi základné **funkcie mestskej zelene** patrí hygienicko/zdravotná (úprava mikroklímy v meste - zahŕňa i znižovanie teploty, tienenie korunami stromov, zvyšovanie vlhkosti vzduchu, znižovanie rýchlosti vetra, filtračné účinky zelene, znižovanie hladiny hluku v mestskom prostredí), ale aj **funkcia psychologická, estetická, rekreačná** a mnohé ďalšie.

Tabuľka 101. Výmera zelene podľa krajov (2006)

Kraj	Verejná zeleň (ha)		z toho parková (ha)		Zeleň na obyvateľa (m ²)	
	mestá a obce	z toho mestá	mestá a obce	z toho mestá	mestá a obce	z toho mestá
BA	1 153	921	335	239	19	18
TT	1 329	702	389	137	24	26
TN	1 149	887	333	194	21	26
NR	1 952	967	606	190	28	29
ZA	1 199	743	242	114	17	21
BB	1 569	977	468	304	24	28
PR	1 350	861	376	202	17	22
KE	1 649	1 047	479	209	21	24
Spolu	11 449	7 105	3 228	1 589	21	24

Zdroj: ŠÚ SR

K roku 2006 dosiahla výmera zelene v mestách a obciach SR **11 449 ha**, čo je o 115 ha viac ako v roku 2005. Parkovej zelene bolo 3 228 ha. V prepočte na obyvateľa činila **21 m²**. Najvyššia výmera verejnej zelene je v Nitrianskom kraji (i v prepočte na obyvateľa), najmenšia je v Trenčianskom kraji.

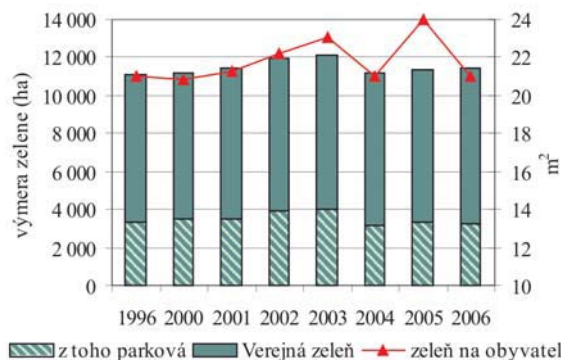

Tabuľka 102. Vývoj výmery verejnej zelene

	Verejná zeleň (ha)	z toho parková (ha)	Zeleň (m ² /obyvateľa)
1996	11 089	3 357	21,0
2000	11 200	3 481	20,8
2001	11 474	3 528	21,3
2002	11 955	3 888	22,2
2003	12 144	4 017	23,1
2004	11 150	3 129	21,0
2005	11 334	3 308	24,0
2006	11 449	3 228	21,0

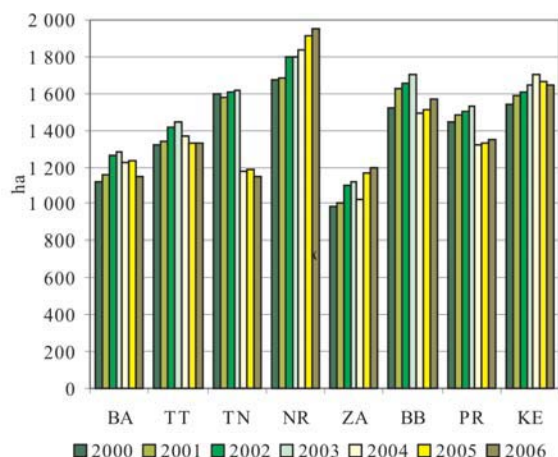
Zdroj: ŠÚ SR

Graf 75. Vývoj zelene

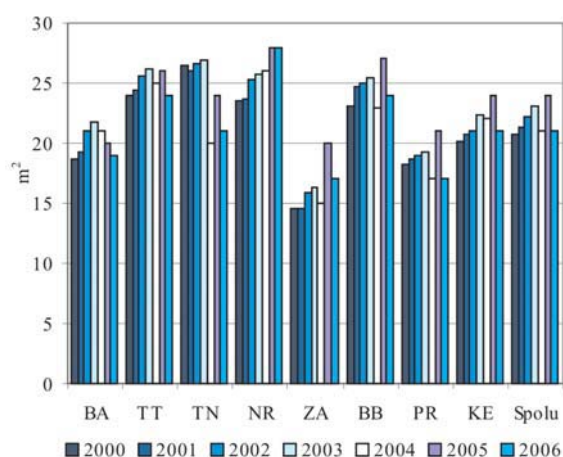
Zdroj: ŠÚ SR

Graf 76. Výmera verejnej zelene podľa krajov

Zdroj: ŠÚ SR

Graf 77. Výmera zelene na obyvateľa podľa krajov

Zdroj: ŠÚ SR

Územné plánovanie

Hlavným dokumentom územného plánovania v SR je Konceptia územného rozvoja Slovenska, ktorá sa spracováva na dlhodobé výhľadové obdobie 15 až 20 rokov. **Konceptiu územného rozvoja Slovenska 2001 (KURS 2001)** schválila vláda SR uznesením č. 1 033/2001. Nariadením vlády SR č. 528/2002 Z.z. bola vyhlásená jej záväzná časť. Obstarávateľom KÚRS je Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR, ktoré je zodpovedné za jeho aktualizáciu.

KURS 2001 je územnoplánovacia dokumentácia celoštátneho významu. V dokumentácii vyjadrené ciele územnoplánovacej politiky štátu tvoria základnú kosť a smerovanie priestorového rozvoja SR v medzinárodných a celoštátnych súvislostiach. Vo svojich odporúčaniach je plne kompatibilná s odporúčaniami európskych priestorových koncepcií, vychádza z ich cieľov a tvorivo ich uplatňuje na podmienky SR. **Definuje** základné ciele súčasnej územnoplánovacej politiky v kontexte so základnými cieľmi rozvojových dokumentov v ostatných krajinách Európy:

- podpora rozvoja ekonomickej základne a posilnenie jej konkurencioschopnosti a efektívnosti,
- podpora rovnovážneho sídelného rozvoja vrátane rozvoja vidieka,
- zabezpečenie rovnocennej dostupnosti k infraštruktúram,
- ochrana a tvorba životného prostredia, prírodného a kultúrneho dedičstva,
- podpora integrácie,
- zabezpečenie trvalo udržateľného rozvoja.

V roku 2006 MVRR SR zabezpečilo aktualizáciu smernej časti Konceptie územného rozvoja Slovenska 2001.

Na regionálnej úrovni sú od roku 2002 obstarávateľmi územných plánov regiónov samosprávne kraje. **Územné plány veľkých územných celkov** pre jednotlivé kraje SR boli schválené uzneseniami vlády SR v roku 1998 a v súlade so zákonom č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších prepisov sa priebežne aktualizujú.

Na lokálnej úrovni územnoplánovacia činnosť zabezpečujú obce. Podľa stavebného zákona je povinnosťou obce s viac ako 2 000 obyvateľmi obstaráť a schváliť **územný plán obce**, ktorý má najväčší význam pre konkrétne umiestňovanie jednotlivých aktivít v sídlach. Vďaka možnosti využívania finančnej podpory zo Štrukturálnych fondov a Programu poskytovania dotácií na spracovanie územnoplánovacej dokumentácie obci Ministerstvom výstavby a regionálneho rozvoja SR, sa výrazne zvýšil počet obcí, ktoré majú aktuálny územný plán obce.

Dotácie z rozpočtu MVRR SR na spracovanie územnoplánovacej dokumentácie obcí a miest:

- rok 2006 celkom 1 mil. Sk (7 obcí)
- rok 2007 celkom 1,9 mil. Sk (16 obcí)

Tabuľka 103. Prehľad o počte územnoplánovacej dokumentácie ÚPD k 31.1.2007

	Obce nad 2 001 obyvateľov		Obce od 1 001 do 2 000 obyvateľov		Obce do 1 000 obyvateľov	
Počet obcí	14 %	412	19 %	562	67 %	1 948
Obce bez ÚPD	4 %	18	33 %	188	71 %	1 381
Obce s rozpracovanou ÚPD	28 %	114	-	-	-	-
Obce so schválenou ÚPD	68 %	280	67 %	374	29 %	567

Zdroj: MVRR SR

Tabuľka 104. Stav územnoplánovacej dokumentácie podľa jednotlivých krajov v roku 2007

Kraj	Počet schválených územných plánov obcí a miest, ich zmien a doplnkov		Rozdiel medzi rokom 2006 a 2007	Percento schválených územných plánov z celkového počtu obcí v kraji v roku 2007
	v roku 2006	v roku 2007		
Bratislavský	7	14	+7	20 %
Trnavský	20	41	+21	16 %
Trenčiansky	11	18	+7	6 %
Nitriansky	15	19	+4	5 %
Banskobystrický	8	7	-1	1 %
Žilinský	29	24	-5	8 %
Prešovský	10	25	+15	4 %
Košický	11	36	+25	8 %
Spolu	111	184	+73	6 %

Zdroj: MVRR SR

Európsky dohovor o krajine

Európsky dohovor o krajine (EDoK) je jedným z dohovorov Rady Európy, prináša posilnenie významu krajiny, jej ochrany, manažmentu, plánovania a starostlivosti v celom rozhodovacom procese a v medzinárodnej spolupráci. **Cieľom** dohovoru je v záujme trvalo udržateľného rozvoja, na základe princípov medzinárodného práva a zvyklostí, najmä s prihliadnutím na zásady priateľských susedských vzťahov, podporiť vyvážený a harmonický vzťah medzi potrebami, hospodárskou činnosťou a životným prostredím. Dohovor poukazuje na dôležitosť medzinárodnej spolupráce pri starostlivosti o krajinu, pričom zdôrazňuje väzbu na celý rad významných medzinárodných dohovorov.

Na podpis a ratifikáciu bol dohovor členskými krajinami Rady Európy otvorený dňa 20. októbra 2000 vo Florencii. Do platnosti vstúpil po jeho ratifikácii desiatimi krajinami 1. marca 2004.

K 31.12.2007 k dohovoru pristúpilo 35 krajín, 29 krajín ho ratifikovalo a do platnosti vstúpil v 28 krajinách Rady Európy.

Vláda SR svojim uznesením č. 201 zo 16. marca 2005 vyslovila súhlas s podpisom EDoK. Dohovor bol podpísaný 30. mája 2005, jeho ratifikácia prebehla 9. augusta 2005. Dohovor začal v SR **platiť 1. decembra 2005**.

MŽP SR je kompetentným orgánom pre koordináciu a riadenie plnenia záväzkov a spoluprácu s dotknutými rezortmi v rámci implementácie EDoK v SR, ktorými sú MVRR SR, MK SR a MP SR. V súhlase s tým bola na zabezpečenie vytvárania podmienok pre implementáciu dohovoru zriadená v máji 2006 pracovná medzirezortná skupina. Výkonnou zložkou za rezort MŽP SR je **SAŽP**. **V roku 2007** bol napĺňaný Program implementácie Európskeho dohovoru o krajine v SR, v ktorom sú navrhnuté opatrenia na zabezpečenie implementácie jednotlivých článkov dohovoru, ako aj na zabezpečenie efektívnej súčinnosti s programami implementácie súvisiacich medzinárodných dohovorov a protokolov.

Program implementácie Európskeho dohovoru o krajine v SR je orientovaný do **štyroch hlavných pilierov**:

- **Inštitucionálna podpora** – cieľom je inštitucionálne zabezpečenie implementácie a príprava legislatívy týkajúcej sa ochrany krajiny
- **Propagácia** – cieľom je zabezpečiť informačnú kampaň, prácu s verejnosťou, spoluprácu s médiami a vzdelávanie odbornej verejnosti a samosprávy
- **Spolupráca** – cieľom je zabezpečiť spoluprácu na národnej a medzinárodnej úrovni
- **Odborná podpora** – cieľom je identifikovať typy krajiny, typický krajinný ráz, významné krajinné prvky a cieľovú kvalitu krajiny a pod.

Aktivity sú zamerané na vypracovanie typológie krajiny SR, metodické postupy identifikácie charakteristického vzhľadu krajiny, hodnotenia krajinného rázu, typológie urbánnych priestorov, na identifikáciu historických krajinných štruktúr, významných krajinných prvkov, ohrozených krajinných typov, na definovanie cieľovej kvality krajiny a na zabezpečovanie participácie verejnosti pri jej definovaní.

Vyhodnotenie implementácie Európskeho dohovoru o krajine v roku 2007:

V roku 2007 bolo v rámci implementácie Európskeho dohovoru a jeho propagácie vydané znenie Európskeho dohovoru o krajine, slovenská a anglická mutácia informačnej brožúry „Európsky dohovor o krajine na Slovensku“ a edícia propagačných plagátov prezentujúcich hodnoty slovenskej krajiny. Významnou aktivitou bolo zorganizovanie medzinárodnej konferencie Krajina – Človek – Kultúra s ústrednou témou „Starostlivosť o krajinu je vecou každého z nás“. Konferencia je každoročne súčasťou medzinárodného festivalu filmov o životnom prostredí – Envirofilm.

Program obnovy dediny

Program obnovy dediny (POD) počas svojho 10-ročného fungovania preukázal, že je jedným z obľúbených a úspešných nástrojov rozvoja vidieka v štátoch vyspelej Európy, ktorý aplikujú štáty a regióny združené v **Európskom pracovnom spoločenstve pre obnovu dediny a rozvoj vidieka** (so sídlom vo Viedni) už viac ako 20 rokov. **Slovensko** je členom tohto Spoločenstva prostredníctvom **rezortu životného prostredia** od roku 1997 a od roku 1998 realizuje tento Program aj v SR.

Hlavným cieľom POD je vytvorenie organizačných a ekonomických podmienok k podnecovaniu aktivity a podpore obyvateľov vidieka a samospráv vidieckych obcí, aby sa vlastnými silami snažili o harmonický rozvoj zdravého životného prostredia, udržiavanie prírodných a kultúrnych hodnôt vidieckej krajiny a rozvoj ekologicky nezávadného hospodárenia s využitím domácich zdrojov. Uvedené zabezpečuje v zmysle uzne-

senia vlády SR č. 222/1997 **SAŽP**, ktorá cestou svojich poradcov a sekretariátu pre POD eviduje aj žiadosti obcí a vidieckych mikroregiónov o podporu, organizuje národnú súťaž Dedina roka a oficiálne zastupuje rezort v medzinárodných štruktúrach.

V Programe je zakotvená okrem nepriamej podpory **aj finančná forma podpory štátu** – jedná sa o drobné dotácie o priemere niekoľko desiatok tisíc Sk na jednu obec. Táto povinnosť bola uložená ministerstvám životného prostredia a pôdohospodárstva. Keďže MP SR ani v jednom roku nevyčlenilo zo svojho rozpočtu finančné prostriedky priamo viazané na POD, a taktiež v súvislosti s presunom kompetencií v oblasti územného plánovania a stavebného poriadku na MVR SR, začal byť od roku 2004 na pokyn ministra životného prostredia SR POD vyhlasovaný ako **rezortný program**.

V roku 2007 podpora POD dosiahla celkovú výšku 29,37 mil. Sk. Dotačné tituly boli upravené tak, aby zohľadňovali záujmy rezortu životného prostredia:

- štúdie, projektové dokumentácie a programy trvalo udržateľného rozvoja vidieka** – tvorba stratégií trvaloudržateľného rozvoja obcí a mikroregiónov, programy obnovy obce, ekologické aspekty územného plánovania (krajinoekologické plány), miestne územné systémy ekologickej stability; štúdie zamerané na revitalizáciu vidieckej krajiny a riešenie environmentálnych problémov obcí a projektové dokumentácie parciálnych aktivít zameraných na obnovu a tvorbu kvality životného prostredia obce, na zlepšenie jej hmotného, kultúrneho a prírodného prostredia a infraštruktúry zabezpečujúcej ochranu životného prostredia,
- drobné „podprahové“ aktivity** – osvetovo-propagačné, výchovno-vzdelávacie a realizačné aktivity motivujúce k zlepšeniu životného prostredia a zvýšeniu ekologickej povedomia, ktorých náklady nedosahujú minimálnu výšku nenávratného finančného príspevku v rámci jednotlivých opatrení ŠF EÚ.

Tabuľka 105. Prehľad požadovaných dotácií (Sk)

1/štúdie, projektové dokumentácie a programy TUR*		2A/ drobné realizačné aktivity		2B/ osvetové a vzdelávacie aktivity		Spolu podané požiadavky vrátane nespĺňajúcich formálne kritériá	
počet obcí a MR**	požadovaná suma	počet obcí a MR**	požadovaná suma	počet obcí a MR**	požadovaná suma	počet obcí a MR**	požadovaná suma
217	23 364 245	430	41 254 724	41	5 102 123	721	69 721 092

* TUR – trvalo udržateľný rozvoj, ** mikroregionálne združenia obcí

Zdroj: SAŽP

Tabuľka 106. Celkový prehľad pridelených dotácií (Sk)

1/štúdie, projektové dokumentácie a programy TUR		2A/ drobné realizačné aktivity		2B/ osvetové a vzdelávacie aktivity		Spolu 1 - 2	
počet obcí a MR	pridelená suma	počet obcí a MR	pridelená suma	počet obcí a MR	pridelená suma	počet obcí a MR	pridelená suma
107	10 435 000	179	16 486 000	20	2 449 000	306	29 370 000

Priemerná dotácia

Zdroj: SAŽP

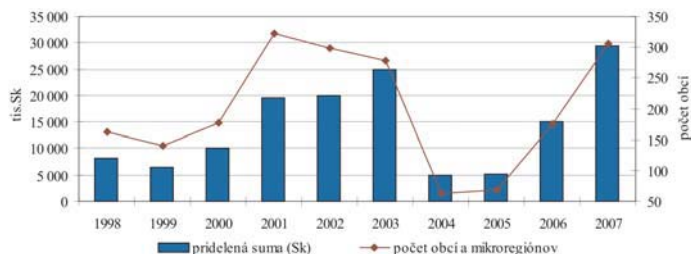
- v skupine 1 (štúdie, projektové dokumentácie a programy TUR): 97 523 Sk
- v skupine 2A (drobné realizačné aktivity): 92 101 Sk
- v skupine 2B (osvetové a vzdelávacie aktivity): 122 450 Sk
- celková priemerná dotácia na 1 obec/mikroregión: 95 980 Sk

Tabuľka 107. Prehľad pridelených dotácií na POD za 10 rokov

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	1998 - 2007
Celková podpora (tis. Sk)	8 100	6 500	10 000	19 500	20 000	25 000	4 996	5 230	14 990	29 370	143 686
Priemerná dotácia (Sk)	49 693	46 099	56 497	60 372	67 114	87 108	79 302	76 912	85 170	95 980	72 240
Počet žiadostí	794	766	718	858	910	1 091	899	699	775	721	8 231
Počet dotácií	163	141	177	319	298	278	63	68	176	306	1 989
% uspokojených žiadostí	20,5	18,4	24,7	37,2	32,7	25,5	7,0	9,7	22,7	42,4	24,2

Zdroj: SAŽP

Graf 78. Vývoj pridelených dotácií na POD za 10 rokov

Zdroj: SAŽP

Od roku 1990 s dvojročnou pravidelnosťou vyhlasuje Európske pracovné spoločenstvo pre rozvoj vidieka a obnovu dediny (ARGE) súťaž o „**Európsku cenu obnovy dediny**“. SR ako člen tohto medzinárodného pracovného spoločenstva v roku 2002 prvýkrát vyslala svojho reprezentanta – víťaza národnej súťaže, ktorá u nás nesie názov „Dedina roka“. Bola to obec Soblahov z okresu Trenčín, v roku 2004 to bola obec Hrušov z okresu Veľký Krtíš ako víťaz súťaže Dedina roka 2003 a v roku 2006 obec Vlachovo z okresu Rožňava ako Dedina roka 2005.

Charakter kritérií a hodnotenie národnej súťaže Dedina roka sa vždy nesie v duchu motta európskej súťaže, pričom sa v prvom rade hodnotí ojedinelosť a originalita prístupov a myslenia obyvateľov a užívateľov v slovenskej dedine pri uskutočňovaní obnovy v rámci trvalo udržateľného rozvoja so zreteľom na zachovanie typických črt a svojej osobitosti.

Do súťaže sa v roku 2007 prihlásilo celkom 20 obcí z celého Slovenska, ktoré využili skvelú príležitosť prezentovať svoje úspechy, krásy a výnimočnosti slovenskej dediny.

Víťazom súťaže „**Dedina roka 2007**“ sa stala obec **Liptovská Teplička**, okres Poprad. V roku 2008 bude táto obec reprezentovať Slovensko v 10. ročníku európskej súťaže o Európsku cenu obnovy dediny.